

КРАТКА ИСТОРИЯ НА СЕВЛИЕВО

Вторник, 14 Октомври 2025

В близост до съвременния град е разкрита голяма ранновизантийска и средновековна крепост, а археологическите проучвания, финансирани основно от Община Севлиево, продължават вече 45 години. През средновековието около крепостта се оформило подградие с четири квартала. Крепостта е разположена на площ от 15 декара и от нея са разкрити и проучени стотици метри крепостни стени, пет крепостни порти, мощни отбранителни кули, болярска църква и болярско жилище. Във външния град на площ от около 50 декара са разкрити близо сто жилищни и стопански постройки, три църкви и отбранителни зидове. От 1994 г. археологическият обект е със статут на недвижима културна ценност с национално значение, а от 2024 година е в списъка на 100-те национални туристически обекти.

След турското нашествие административната област около днешния град носела името Хоталич. Съвременният град Севлиево за пръв път се споменава в османски данъчен регистър от 1516 година със старото име Селви. В регистър от 1580 година е вписано Нефс-и Селви таб'-и Хоталич, т. е. село Селви е централно селище на административната единица Хоталич, като отговарял на османските административни критерии за град - притежавал два квартала, петъчна джамия, петъчен пазар, тук се събирали пет пътя и пет потока, оттук местният кадия изпълнявал своите правораздавателни и административни функции.

Определянето на Селви за административен, духовен и стопански център на областта Хоталич дава началото на неговото бързо нарастване и развитие, за да достигне през 70-те години на XIX век население от около 10 000 жители.

Най-старата обществена постройка, която и днес е част от централния градски пейзаж е часовниковата кула. Строежът ѝ е завършен през 1779 година и от тогава часовникът ѝ отмерва времето. Тя е един от символите на града. В 1834 година севлиевци обновяват изцяло старата църква „Свети пророк Илия“, съществуваща още от XVIII век, а през 1836 година възстановяват изцяло средновековния манастир „Успение на Пресвета Богородица“ край село Батошево. През 1844 година севлевският първенец и народен будител Хаджи Стоян Николов построява на своя земя и със собствени средства първото в града светско училище. То е и едно от първите светски училища в българските земи. За учител в него е назначен младият тогава Петко Рачев Славейков, който въвежда модерната за времето си взаимноучителна метода и изучаването на светски науки. В 1858 година майстор Кольо Фичето построява каменния мост над река Росица, който се използва и днес.

През втората половина на XIX век Севлиево продължава да изгражда своите традиции в духовния и културен живот, формира гражданско си общество. Идеята на Васил Левски за извоюване на политическа свобода чрез всенародна революция имала много поддръжници и в нашия град. В основания от него таен революционен комитет се включили хора от различни социални слоеве на тогавашното градско население. Успоредно с тайната революционна дейност, в 1870 година било поставено началото и на читалище „Росица“ като културно и просветно огнище.

След трагичната смърт на Васил Левски младите революционери начело със Стефан Пешев възстановили в 1875 година революционния комитет и организирали българското население в Севлиевската кааза за предстоящата въоръжена борба. По време на Априлското въстание от 1876 година на всенароден бунт за свобода и независимост се вдигнало населението на севлиевските села Батошево, Кръвеник, Ново село и прилежащите им махали. От 1 до 11 май се водили сражения за защитата на Балканската република. Там се сражавали и въстаниците от Габровската чета, начело с войводата Цанко Дюстабанов. Севлиевският балкан е един от центровете на масови въстанически действия през 1876 година, наред със Средногорието и Родопите. След жестокия разгром на въстанието, на площада в град Севлиево били обесени осем от организаторите и ръководителите му.

В четата на Христо Ботев, преминала р.Дунав с кораба „Радецки“, участвали и седем четници от севлиево. Над 200 опълченци от севлиевския край геройски се сражават в Руско-турската война от 1877-78 год., за да се появи отново на политическата карта на Европа името България. Първият свободен ден на града е 16 юли 1877 година, който е и началото на съвременната му история. До административната реформа през 1901 година град Севлиево е център на окръг, състоящ се от две околии – Севлиевска и Габровска.

По инициатива на Севлиевското опълченско дружество „Лев“ и с доброволни средства е издигнат на площада величественият Паметник на свободата, в памет на героите от Априлското въстание и Руско-турската освободителна война. Той е символ на непреклонния дух на севлиевци и стремежът им за свобода и независимост. Статуята на паметника е дело на известния флорентински скулптор Арналдо Дзоки. Статуята на млада жена символизира освободената Майка България, която в лявата си ръка държи лавров венец, за да увенчае челата на загиналите за свободата ѝ нейни чеда, а в дясната държи тръба, с която зове за освобождението и обединението на българските земи. Паметникът официално е открит и осветен на 8 септември 1894 година.

През XVIII и XIX век в града се развива силно занаятчийство, като основен занаят е обработката на кожи. Продукция на севлиевските занаятчии се изнасяла в цялата Османска империя и в Европа. В резултат на европейското влияние, което прониква в града, се поставя началото на фабричното производство. От 1870 година произвежда столове по европейски образец работилницата на братя Драгошинови, през 1882 година Димитър Караиванов отваря първата в града кожарска фабрика, а през 1918 година започва да работи и първата машинна текстилна фабрика на Христо Стойнов. Тези фабрики и многобройните занаятчийски производства и кооперации поставят основите на съвременната развита промишленост в нашия град.

След Освобождението продължава да се развива и образованието в Севлиево. До края на XIX век са построени Класното училище, Абаджийското училище, Гимназията и начално училище „Св. св. Кирил и Методий“.

Гордост за нашия град са и родените в Севлиево и околността много известни личности в новата ни история: поетесите Екатерина Ненчева и Мара Белчева, художниците проф. Кою Денчев, Илия Пейков и Пенчо Кулеков, борецът Дан Колов, писателката Фани Попова Мутафова, певецът Борис Машалов, диригентът Димитър Манолов, поетът Пеньо Пенев, скулпторът Асен Пейков, генералите Стефан Нерезов, Никола Генов и Иван Бъчваров, докторът по международно право Атанас Москов и редица други, чиито имена се открояват в различни области на обществения живот.

В историческото развитие на Севлиево като град голям принос има петъчният пазар. Той бил широко известен и посещаван от търговци от различни краища на България. От 1922 година започнал да се провежда традиционният есенен панаир на Петковден, прераснал в Ден на Севлиево, който традиционно отбелязваме всяка година в дните около 14 октомври с тържествена сесия и многобройни развлекателни и културни събития.

Градът продължава ревниво да пази културно-историческото си наследство. Заради богатата си възрожденска история Севлиево е член на Националното сдружение на възрожденските градове в България.

